

Nyt fra Blichermuseerne:

Blichermuseet på Herningsholm:

1. juni - 30. sept. tir.- ons.- tor. 12-16, søn. 13-17. Besøg på andre tidspunkter ring 9626 1900 www.herningmuseum

Blicheregnens museum: Udstillinger:

Særudstilling om Hærvejen på spil-live. Maj-sept. man.- fre. 9-16, lør. - søn. 11-17. For resten af året se hjemmesiden el. ring 8720 5030

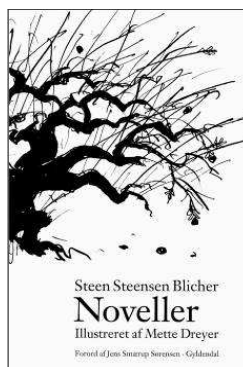
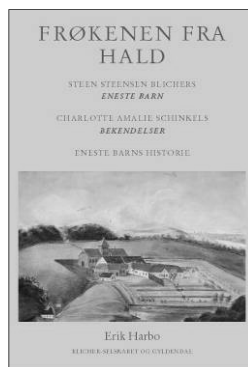
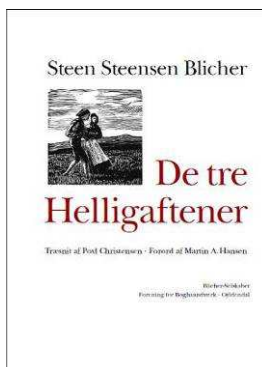
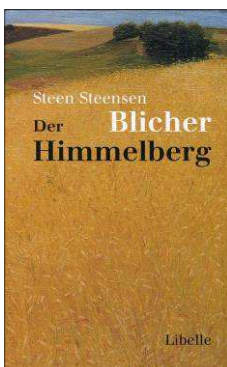
Malvinas Hus Spentrup: Udstillinger

1. april til 1. okt. lør. og søn. kl. 14-17. Fra 15. juni til 11. aug. også åbent tir. og ons. 14-17 tlf. 8647 7047 mail: bentogbirthe@mail.tele.dk

E Bindstouw i Lysgaard:

1. juni til 31. august, tirsdage til søndage fra kl. 10-17. Se hjemmeside. En del af selskabets bogudgivelser kan købes på museerne.

Se Blicher-Selskabets bøger på hjemmesiden
www.blicherselskabet.dk

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: Operasanger Erik Harbo
Næstformand: Lektor Helle Frisman
Sekretær og kasserer: Kursusleder James Lerche
Skuespiller Paul Hüttel
Museumsleder Hans Kruse
Museumsdirektør Bent Bang Larsen
Lektor Henrik Ljungberg
Lektor Dorrit Færk Møller
Fuldmægtig Peder Porse
Antal medlemmer: Ca. 400

Medlemskab: Husstand 150 kr.
Udland 175 kr,
Institutioner: 200 kr.
Giro-nr 409 0780 (reg. nr. 9570)
Blicher-Selskabets adresse:
Havelodden 64, 4000 Roskilde
Tlf 46 37 39 20
mail: erik.harbo@mail.dk
Blichernoter udgives 3 gange årligt
ISSN 1602-2742
Blicher på internet:
www.blicherselskabet.dk og
www.adl.dk

BLICHERNOTER

MEDDELELSER FRA BLICHER-SELSKABET

September 2010

redigeret af Erik Harbo
www.blicherselskabet.dk

BLICHERNOTER indeholder

- 1/ Formanden har ordet:
- 2/ Dorrit Færk Møller: Blicher – en ikke romantiker i romantikken
- 3/ Blicher-Selskabets hjemmeside
- 4/ Hans Kruse: Blicheregnens Museum og Blicher-Selskabet
- 5/ En landsbydegns dagbog blev årets lydbog 2010
- 6/ Herning Museumsbygning 100 år. Referat
- 7/ Kulturkampen
- 8/ Læsefrugter, F. Billeskov Jansens erindringer.
- 9/ Årsgave, bogsalg m.m.

Formanden har ordet:

Det er altid festligt hvert år i september at kunne indbyde til selskabets årsfest. Fra selskabets første dage var det brugt at sætte alle sejl til. – Hvordan bliver det så næste år, når selskabet som et af landets ældste fylder 60 år? Vi vil senere afsløre, hvordan det skal fejres.

Dagspressen tog glæderne på forskud.

Jyllandspostens Lars Ole Knippel (3.8.10) og Kristeligt Dagblads Claus Grymer (13.8.10) fejrede selskabet og dets virke og især dets hovedperson - digteren - med sidestore artikler. På selskabets vegne vil jeg gerne takke de årvågne journalister.

De litterære selskaber har det meget sværere med Danmarks Radio og Kulturministeriet. De har på trods af utallige henvendelser ikke meget tilovers for det arbejde, der gøres i selskaberne. Kun på oversættelsesområdet er det muligt at opnå støtte fra ministeriet, og tak for det.

De litterære selskabers formand har forsøgt at råbe ministeren op, bl.a. i forbindelse med nedlæggelse af P2, men forgæves: Intet svar!!! Det ny Public Serviceråd ved formanden Bjørn Nørgaard protesterede ligeledes.

Af glædelige nyheder kan vi fortælle at selskabets hjemmeside nu er klar. I Noter præsenterer vi også en artikel af vort nye bestyrelsesmedlem lektor Dorrit Færk Møller.

Søndag den 10. okt. 2010 kl. 15.00:
BLICHER-SELSKABETS ÅRSFEST
Frederiksberg Slot. Ridehallen (se indbydelse)
Tirsdag den 21. september kl. 17.00:
DEN DANSKE KLASSIKERDAG
Klassikerarrangement på Gentofte Bibliotek
Torsdag den 16. september kl. 19.30:
BELLMAN, BLICHER OG BAKKEHUSET
Bakkehuset, Rahbeks Allé 23, Frederiksberg

Blicher - en ikke-romantiker i romantikken.

Af Dorrit Færk Møller

Det faldt sig sådan, at jeg i sommer, i nævnte rækkefølge, genlæste Knud Sørensens kloge Blicher-biografi, efterfulgt af Blichers noveller *Skytten paa Aunsbjerg*, *En Landsbydegns Dagbog* og *Sil-dig Opvaagen* og også læste Flemming Harrits analyse af *Skytten paa Aunsbjerg*. Specielt *Skytten paa Aunsbjerg* har i små 20 år været min lille sten i skoen, men noget i sammensætningen af den nævnte sommerlektur gjorde, at nyt lys blev kastet ind over den.

Var det forankringen i oplysningstiden der tilskyndede Blicher til en realistisk omverdensforståelse, så hans bedste noveller står som en (flot) parentes i samtidens romantiske litteratur? Og var det faderens kompromisløse støtte, der gav ham en overdimensioneret selvværdsfølelse, der til tider medførte tåbelige konfrontationer med omverdenen, men som i novellerne, upåagtet af samtiden litterære krav, gav ham mod, klarsyn og evne til at skildre sammensatte og realistiske figurer?

Holder man af Blicher, er Knud Sørensens biografi et must. Den tegner et tydeligt billede af en Blicher, der interesserede sig for både politiske, sociale og humane forhold, og som interesserede sig for dyrkningsmetoder, høravly, fåreavly, uldproduktion og meget mere. Lige som sin far var han dybt engageret i sin samtid, hvilket han bl.a. blev tilskyndet til af faderen, når han utallige gange var med ham på vandringer i sognet eller på jagt, eller når han blev undervist af faderen i praktisk historie.

Blichers barndom var usædvanlig, idet han havde et forhold af gensidig og dyb kærlighed til sin far, som varede i ca. 60 år, hvoraf de boede sammen i 36 år. Faktisk levede Blicher kun 9 år i sit sene voksenliv uden en støttende far. At moderen med mellemrum var sindssyg har sikkert også gjort sit til, at han knyttede sig desto mere til sin far. I 1827 skriver han et digt om Erik den Røde, og et sted lyder det: *Den Moderløse finder/ Hos Faderen sin Trøst./ Og Livets Kilder rinder/ Af Mandens haarde Bryst.*

Da Niels Blicher dør, 91 år gammel, dør han i det sove- og arbejdsværelse i præstegården, han har haft til fælles med sin søn gennem mange år. *"Nu vil jeg sige dig farvel og så tak"* var Niels' sidste ord til Steen. Forholdet var præget af gensidig beundring og respekt, som bl.a. en dedikation til faderen, skrevet i en af Steens bøger peger på:

Til/ Min Barndoms Opdrager/ min Ungdoms Vejleder/ min Manddoms Raadgiver/ Min Fader, Lærer, Ven,/ Guds troe Tjener,/ Jesu Christi værdige Præst/ Lysets og Sandhedens og Dydens/ nidkjære Elsker og driftige Befordrer/ Niels Blicher/ fra hans taknemlige Søn/ S.S. Blicher.

Man kan ikke være i tvivl om, at Steen har følt sig elsket af faderen. Den moderne psykologi vil måske tale om at der eksisterede et symbiotisk forhold mellem de to, og at den realitetstilpasning af jeg-et, som de fleste børn oplever, når de ser sig som adskilte og alene (selvstændige individer) lader noget tilbage at ønske. I alle fald synes det temmelig vovet, når den unge Blicher som nyansat adjunkt i

LITTERATURVIDENSKAB

- St. St. Blichers fortællinger -
(emnekursus) cand.mag. Dorrit Færk Møller

Folkeuniversitet i København,
10 onsdage fra 15/9-24/11 kl. 17.15
Nørre Campus. Tilmelding: Telefon: 35 32 87 10 E-mail: fukbh@hum.ku.dk
Vi vil fordybe os i en håndfuld af Blichers største noveller og undersøge hans komplekse fortællekonstruktion og sproglige musikalitet. Vi vil desuden se på forholdet mellem det lodige og det trivielle og sidst men ikke mindst belyse, hvorfor Blicher stadig er interessant og til tider overrumplende nutidig.

Vi vil også undersøge Blichers inspirationskilder fra udlandet, hans placering blandt guldalderdigterne samt efterklangen i senere forfatterskaber (eksempelvis Blixen, Smærup Sørensen, Ida Jessen). En tekstsamling kan købes på holdet, men teksterne findes også i: St. St. Blicher, *Hosekræmmeren og andre noveller*. Klassiske historier fra den jyske he- de. Gyldendal klassikere, 2006.

Teksten linket fra katalog, forkortet.

Litteraturkursus

Dansk guldalderlitteratur arrangeret af
Herning Bibliotekerne

Bl.a. Blicher.

Underviser: Cand. mag. Annemette Ørsnæs

Pris 600 kr. Studerende 300 kr.

Tilmelding Herning Bibliotek

Brændgårdsvej 2, 7400 Herning

Dødsfald

Ved fhv. amtsskolekonsulent Rikard Dahl-Nielsens død 21. maj 2010 skrev Erik Harbo følgende mindeord til Dagbladet i Roskilde.

Fhv. amtsskolekonsulent Rikard Dahl-Nielsen var et rart og venligt menneske at omgås. Han viste i sin fritid stor interesse for forskellige sider af kunstens væsen ikke mindst malerkunsten.

Han blev født i Holstebro for snart 90 år siden og hans jyske milde og muntre sind prægede ham gennem et langt liv. Det var altid morsomt og interessant at besøge ham og Birgitte på Nordhøjen, hvor væggene var fyldte med god dansk kunst og haven altid indbydende. Interesser inden for litteraturen gjaldt ikke mindst hans landsmand, digteren Steen Steensen Blicher, af hvis værker han ejede en betydelig samling. I mange år var han foreningsvalgt revisor i Blicher-Selskabet og han fulgte med stor opmærksomhed arbejdet i selskabet som medlem siden oprettelsen i 1951.

Fra Selskabets side skal der lyde en tak for venskab og samarbejde gennem rigtig mange år.

På Blicher-Selskabets vegne

Blicher-Selskabets regnskab 2009

Indtægter	87.912
Udgifter	61.892
Resultat	26.020
Formålsbest. udgifter	23.020
Årets resultat	2.316
Kapitalkonto 1.1.09	34.764
Passiver ialt	76.505
Blicherfonden. Kapital på	300.000 kr.

Nu bort med alskens politik**BELLMAN, BLICHER OG BAKKEHUSET**

Blandt studenter og intellektuelle i Christian VII's København.

Torsdag den 16. september kl. 19.30 i Bakkehuset, Rahbeks Allé 23, Frederiksberg.

i samarbejde med Blicher-Selskabet og Laboratorium for den Politiske Vise.
Gratis adgang for medlemmer

DEN DANSKE KLASSIKERDAG**Gentofte Bibliotek**

Tirsdag den 21. september kl. 17.00:

Klassikerarrangement ved

Selskaberne for Blicher, Ingemann og H.C. Andersen.

Erik Harbo, Niels Kofoed, Claus Tilling og formanden for Samrådet for de Litterære Selskaber Søren Sørensen medvirker.

Kulturkampen

Kulturkampen blev en kamp **mod** kulturen. Den klassiske litteratur har i mange år været forvist fra radioen, nu er turen så kommet til den klassiske musik. Medieforliget kan kun vække sorg og bekymring blandt os, der til hverdag og fest kæmper for det udbud af kultur, som P2 hidtil har stået for.

De litterære selskaber samler fler og fler om den gode litteratur, den, der fatalt forrådes i de offentligt finansierede medier. Samlivet mellem litteratur og musik er frodigt, og i P2's programmer har litteraturens venner kunnet høre digterværker sat i musik. Derfor må Samrådet for de Litterære Selskaber i Danmark udtrykke sin støtte til at P2 bevares på Danmarks Radio.

Kanalen er blevet uundværlig som den kulturinstitution, den er, og kan ikke er-

stattes af en kommerciel nyhedskanal med et helt andet sigte.

På Samrådets vegne *Søren Sørensen*
Samrådet for de Litterære Selskaber i Danmark

Hertil vil jeg gerne tilføje: Hvordan forrestiller Danmarks Radio sig fordelingen af kanalerne fremover? Da man stædigt påstår, at man ikke kan lave om på det nuværende P3 og P4, må de 400.000 der lytter til klassisk musik på P2 nu dele kanal med dem, der lytter til P1. Vil P1-folket afgive kanalen til musik om aftenen og om natten eller hvordan? Inden man i sin tid fik fire kanaler, delte DR musikken ud over to kanaler, sådan at den klassiske musik altid var sikret en kanal om aftenen. Hvad gør man nu?

Erik Harbo

Randers ikke vil lade sig irettesætte af sin rektor og i et brev skriver, at han ikke vil behandles *strængt som en Skolepog og foragteligt som en Lejesvend*. Er det også faderens mulige forherligelse af sønnen der gør, at han ryger ud i tåbelige konflikter med den gejstlige øvrighed flere gange, og andre gange tilsyneladende misforstår irettesættelser som venlighed, som når f.eks. biskop Jens Paludan-Müller på visitats forlanger at se kirkebøgerne og Blicher nægter at parere ordre?

Under alle omstændigheder er det en sorgtyngt og ensom Blicher der i 1839, få måneder efter faderens død, skriver *Skytten paa Aunsbjerg*. Det var faderen han delte tanker og ideer med, og savnet fik ham til at begrave sig i arbejde. I *Skytten paa Aunsbjerg* genoplever forfatteren (Blicher) det lykkelige forhold til ikke bare én, men til to faderskikkelser, nemlig skytten og etatsrådsmanden.

Som mange vil erindre, er *Skytten paa Aunsbjerg* sammensat. En god ven, der også er en blændende god oplæser, læste novellen højt for fire personer i et sommerhus ved Horne strand i begyndelsen af august. Vi var to, der kendte den. Oplæseren gjorde ikke, og det var faktisk en stor bedrift at bedrive højtlesning på en ukendt tekst, der er plastret til med digressioner, og hvis mange løse ender truer med at kortslutte enhver tolkning.

Men tilbage til novellen: Skytten på Aunsbjerg har en fortid, er muligvis adelig, en anden mand har begået et mord, hvilket skytten ved, en ung tjenestepige på Aunsbjerg ved navn Mette er blevet gravid med morderen, skytten gifter sig med Mette, for at beskytte hende, men

han dør kort efter pludseligt – dødsårsagen er ukendt, Mette sørger sig til døde, selv om der ikke er tale om et fysisk kærlighedsægteskab i traditionel forstand. Alt dette er fortælleren som barn vidne til, og alt dette fortæller han om som gammel mand. Tiden og stedet er Steen Steensen Blichers barndom i det sene 1700-tals Aunsbjerg – den herregård hvor Blicher i øvrigt ofte tilbragte sin barndom, sandsynligvis når moderen var nervesvækket, og hele fortællingen lægges hermed i et slør af autentisk beretning.

Som nævnt er novellen fuld af digressioner, og de handler stort set alle om magtrelationer, og om de konsekvenser det kan have at sætte sig op imod magten. Det sociale hierarki er intakt, og det får den unge dreng i novellen at mærke, specielt i mødet med etatsrådets kone: *"Hvor er din Villie, lille Steen?" Sagde hun ofte til mig – men ikke uden naar Fremmede var tilstede. Jeg var en Dukke, en Automat; og hun havde lært mig at svare: "I Bedstemoders Lomme". Men hos skytten kan drengen trække vejret: "(...) og jeg var aldrig lykkelige, end naar jeg engang kunde faae Lov til at besøge ham i hans Kammer, bese hans Geværer, lege med hans Hunde, og høre hans Jagthistorier".* Også hos etatsråden fornemmer drengen en naturlig omsorg og menneskelig varme, der også omfatter Mette og skytten.

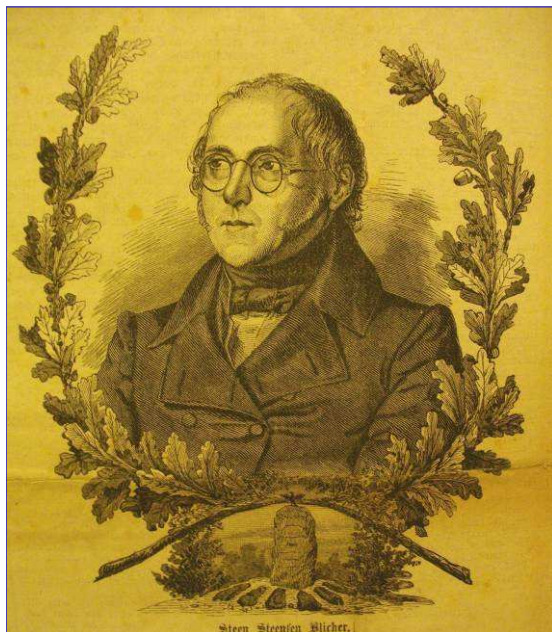
Man kan sige, at fortællingen svinger mellem to poler – at være udenfor eller at være indenfor i den tryllekreds, som kærlighedens accept tilbyder. For Mettes vedkommende er den sociale accept næsten et spørgsmål om liv eller død. Dette

er noget skytten også ved. Han har en fortid, og hvilken får vi ikke oplyst, men behovet for at sone antydes.

Den gamle fortæller, der som fortællingen skrider frem, forvandles til en slags hovedperson, på samme måde som præsten i *Sildig Opvaagnen* bliver til hovedpersonen, fortæller ud fra erindringer, der falder i tre forskellige tidsperioder –

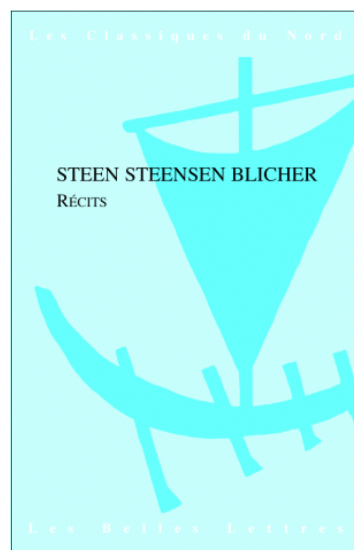
som dreng, som ung og som gammel. Han gør opmærksom på i fortællingen, at den ene erindring sætter skub i en anden, hvorfor ingen erindring blot kan hales op af skuffen uberørt af andre erfaringer. Tid kan aldrig reproducere. En erindring er en fortolkning (som det også tydeligt fremgår af *En Landsbydegns Dagbog*), og denne pointe kan næppe være ny i sig selv, men at den formuleres er nyt i Blichers samtid. Hans psykologiske indsigt viser sig også i de talrige beskrivelser af menneskelige relationer i novellen – ikke mindst af skyttens behov for at sone en fortid, og i forståelsen for de komplekse tætte relationer på tværs af alder, køn og sociale placering. Men mest nyt er nok, at der er så meget vi ik-

ke får svar på (det pirrede i øvrigt også gæsterne i sommerhuset ved Horne). De løse ender gør (og løse ender er der i alle de store noveller fra Blichers hånd), at han så at sige var realist før realismen indfandt sig i dansk litteratur, eller man kan sige at han var en ikke-romantiker i romantikken. Måske var det forankringen i oplysningstiden der gjorde ham til realisten, og måske var det kærligheden til og fra faderen, der gav ham modet til at gå imod samtidens idealistiske genrekrav.

Søndagsposten 1882 Blicher som romantiker

**Blicher
på
fransk
ved Karl
og
Janine
Ejby
Poulsen**

capodanno passato è stato Jens a leggerla, e io allora spalancavo tanto d'occhi perchè non comprendevo neanche una partita. Adesso invece conosco mezzo Cornelio. Ho idea che diventerò Pastore qui a Foulum: come sarebbero contenti i miei genitori se potessero vedere quel giorno! Jens poi potrebbe diventare Vescovo di Viborg, come dice suo padre... ma chi può mai saperlo? Dio dispone ogni cosa: sia fatta la sua volontà! *Amen in nomine Jesu!*

Årsgave

Blicher-Selskabets årsgave er næsten klar til at gå i trykken. I år har vi ikke allieret os med noget forlag, men udgiver en evighedskalender/fødselsdagskalender, der også er tænkt anvendt af vores medlemmer som gave til gode venner, ikke mindst udlændige, idet kalenderen fremtræder på dansk, engelsk, tysk og fransk med en række citater af Blicher. Kalenderen er illustreret med kendte og ukendte Blicher-illustrationer. Man vil modtage kalenderen med næste udsendelse af *Blichernoter* i november.

Bogsalg. Brug bøger som gaver!

Forsendelse (i Danmark) enhedspris 30 kr. Bestillinger over kr. 400 portofri. Forsendelser til udlandet efter billigste takst. Girokort medsendes. Ingen checks!

Nr.	Titel	Pris	Antal
1	Årets boggave <i>De tre Helligaftener 2009</i>	120	
2	Erik Harbo: <i>Frøkenen fra Hald 2008</i>	179	
3	<i>Min Hjertelskede Ven</i> , Niels Kofoed/Erik Harbo 2007	90	
4	<i>Blicher-Blicher Noveller 2006</i>	150	
5	Hans Hansen: <i>Steen Steensen Blichers Barndom 2005</i> Nedsat	50	
6	Cd: St. St. Blicher: 15 sange fra <i>Trækfuglene</i>	79	
7	Gordon Albøge: <i>Blicher og Samfundet.</i> Tilbud kun	100	
8	Viggo Thirup: <i>Søren Kanne – En dansk helt</i> Meget nedsat	50	
9	<i>The Diary and a Parish Clerk. Specialudgave 1991 Mermaid</i>	45	
10	<i>En Landsbydegns Dagbog og andre noveller</i> Knud Sørensen	140	
11	Video: <i>Steen Steensen Blicher Knud Sørensen fortæller</i>	50	
12	Erik Harbo: <i>St. St. Blicher og Himmelbjerget</i>	75	
13	<i>En Landsbydegns Dagbog</i> , læst af Thorkild Roose	50	
14	<i>Blichers Liv og Gerning</i> ved E. T. Kristensen og M.A.S. Lund	75	
15	<i>Der Himmelberg</i> Tysk oversættelse 12 noveller	150	
16	<i>Blicher Noveller</i> ill. af Mette Dreyer Nedsat	200	
17	Ib Ostfeldt: <i>Blicherstudier</i>	25	
18	<i>Steen Steensen Blicher: Récits</i> 19 noveller på fransk	245	

Se hjemmesiden www.blicherselskabet.dk

Fra et langt livs erfaringer med litteraturen

Det er altid godt at læse, hvad andre har fået ud af et langt livs beskæftigelse med litteraturen. Nogle af dem, der har beskæftiget sig professionelt med litteratur hele livet, skriver til sidst en slags erindringsbog om hele dette forløb (1995). Således også professor Billeskov Jansen (1907-2002), der 88 år gammel anvender ovenstående undertitel, men kalder erindringerne *Læsefrugter*. Den titel kan han kun have et sted fra, nemlig Blicher og *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog*, der bekendt for de fleste stod i *Læsefrugter* bd. 23 1824. Bladet *Læsefrugter* ville være helt glemt i dag, hvis det ikke var for Blichers noveller. Billeskovs *læsefrugter* er værdifulde at læse i dag, da den også giver en oversigt over alle de værker om og af litteratur, han nåede at få udgivet.

I forordet giver han forklaring på ordet læsefrugter taget fra det tyske *Le-sefrucht*, oprindeligt fra det latinske *legere*, senere det tyske *lesen*, der betyder samle eller læse. I dag betyder det på tysk, frugt man indsamler fra en læst bog eller håndskrift. Man har altid sagt, at den gode Elmqvist i Århus, der fandt på navnet, havde misforstået titlen om dette at sanke moden frugt. Men måske var titlen ikke så dum apropos ordets betydning i vores nutid.

Gennem mine første år som formand forsøgte jeg at få Billeskov til at komme og holde foredrag i selskabet, men han sagde altid nej med henvisning til sin alder. Denne alder forhindrede ham heldigvis ikke i fortsat at skrive. Hvis man

nu forventer at læse meget om Blicher i de omtalte erindringer, tager man fejl; det er helt andre emner Billeskov har fat i. Ikke desto mindre kan man dog læse om hans store arbejde med at udgive en dansk antologi på i alt otte sprog, hvor Blichers *En Landsbydegns Dagbog* er med. Denne parallel-oversættelsesudgave udkom fra 1964 til 84 og var tilgængelig på markedet mange år. Det er spændende at læse Blicher på italiensk (et af mine foretrukne sprog) så her skal indsættes et lille stykke fra oversættelsen foretaget af Alda Castanogli Manghi, udgivet på forlaget Bulzoni editore, Roma 1973 og under medvirken af "il professore" Jørgen Stender Clausen, der underviser i Pisa.

Billeskov skriver disse erindringer i et klart og smukt dansk. Et helt livs erfaring i kunsten at undervise i litteratur er nedfældet på disse sider, så bogen kan anbefales.

IL DIARIO DI UN SAGRESTANO DI CAMPAGNA

Fòulum, 1 gennaio 1708.

Dio conceda a noi tutti un anno felice e ci conservi il nostro buon don Soren! Ieri ha soffiato lui sulla candela, e mia madre dice che egli non vivrà fino al prossimo capodanno; però non è detto che debba essere proprio così. Del resto è stata una bella serata: quando don Soren dopo pranzo si è scoperto il capo dicendo, al solito, «*agamus gratias*!», ha fatto cenno a me, e non a Jens. E' stata la prima volta che ho dovuto leggere io la nostra preghiera in latino a fin di tavola: il

www.blicherselskabet.dk er en realitet

Blichers-Selskabets nye hjemmeside er nu lagt ud på nettet. Jeg kan kun beklage, at det i nogen grad er et enmandsværk – nemlig undertegnede – men på den anden side er den viden, der fremkommer stjålet med fuldt overlæg fra Blicher-skribenter og -forskere, som da også takkes behørigt.

Men BS' hjemmeside vil løbende blive suppleret. Tanken om hjemmesiden opstod for mere end to år siden (nogen vil sikkert sige, at det var på tide) ved hjælp fra Finn Nielsen, Herning (Finn Nielsen er hjernen bag den fine hjemmeside *På vandring med Blicher*) der skabte sidens design ved to besøg om jeg aflagde i Herning.

Siden gik jeg på kursus for at lære at styre en sådan side, men håber fremover, at medlemmer vil bidrage til siden med ideer. Måske findes der specialister i selskabet, der udover Blicher også kender til praktisk hjemmesidearbejde.

Her i anden fase er gode råd hentet fra bestyrelsen, og min søn Niels Harbo, der er i branchen, er nu med til at optimere siden. Det skal efterhånden være muligt at læse rigtig meget om Blicher også på fremmede sprog, og vi er begyndt med engelsk og tysk. Det næste sprog, der bliver aktuelt, må selvfølgelig være fransk, ikke mindst set i lyset af den flotte franske oversættelse af 19 Blichernoveller ved Karl Ejby Poulsen, der udkom sidste år i Paris. Det er vores mening, at der på disse sider også skal skaffes links til Blicheroversættelser, selv om det er et vanskeligt område. På hjemmesiden er der links til de sider på nettet, hvor man kan hente mange af Blichers noveller.

God fornøjelse

Blicheregnens Museum og Blicher-Selskabet

Af Hans Kruse

Nu har jeg været leder af Blicheregnens Museum i 23 år og er lige fratrådt. Det er anledningen til, at Erik Harbo har spurgt, om jeg ville fortælle lidt her ved Selskabets årsmøde – ikke om mit liv med Blicher, men nok mere om mit arbejdsliv med ham.

Blicheregnens Museum er et egnsmuseum, som nu er en afdeling af Silkeborg Kulturhistoriske Museum. Det åbnede i

august 1979; men grundlaget var "E Thueninghus", det lille museum i Thorning, som blev oprettet 1938. Det blev etableret med penge fra E Bindstouw-folk. Fra 1932 – 150-året for Blichers fødsel – havde de optrådt med "E Bindstouw" i talrige forsamlingshuse, og de besluttede ret snart at grundlægge et museum i Thorning med overskuddet. Initiativtageren var J. Finderup Jacobsen, som også blev en af de første, som fik Blicherprisen. Det var i 1959.

Ved åbningen i 1938 ansattes som kustode en af "E Bindstouw-folk", Pier

Laursen, som boede lige over for. Han blev nu og da spurgt, om det ikke var løvn, meget af det han fortalte? Men hans svar var også en slags motto: Alt hvad han fortalte, skulle have "sandsynlighedens præg." Det har jeg så også prøvet at holde mig for øje.

Da "E Bindstouw-folkene" havde været nede ved grænsen og optræde, og Pier forsigtigt havde stukket en fod over på den anden side – han havde ellers aldrig været i udlandet – fortalte han senere om begivenheden og lagde til: "Ja, nu må I altså undskyl", hvis der smutter en tysk ord imell' ..." I det hele taget var disse "E Bindstouw-folk" nogle temmelig muntre mennesker. Det fremgår også af en beretning om deres rejse til København under krigen.

Da Blicheregnens Museum åbnede i 1979, ansattes Axel Nielsen som dets første leder. Han havde en utroligt stor lokalhistorisk viden som baggrund for sin ansættelse. Foruden at optræde i det andet hold "E Bindstouw-folk", så sad han også i Blicher-Selskabets bestyrelse, og har sågar også modtaget Blicherprisen; det var i 1981. Aksel Nielsen døde pludseligt i maj 1986 – det blev så min mulighed for at komme til Blicheregnens Museum. Til det følte jeg mig godt rustet. Dels ved min uddannelse på universitetet, men også fordi jeg engang havde fået en flidspræmie, ganske vist til mine klassekammeraters forundring ... men det var to bind af Blichers noveller med indledning og noter af Johannes Nørvig.

Da jeg blev ansat i Thorning fra 1. november 1986, tænkte jeg, at en væsentlig opgave ville blive at formidle Blicher til egens befolkning. Det har jeg naturlig-

vis også gjort, men jeg opdagede snart, at der allerede var stor viden. Det var sikkert dels på grund af det forholdsvise nye museum, dels også i høj grad på grund af E Bindstouw-folk, som kort tid før havde indstillet deres optræden. Siden er deres opsparede midler brugt til museet – det vil sige gaver, når der har vist sig mulighed for at købe noget til samlingen. Det har været en lykke for museet, at have sådanne venner.

Udstillinger med Blicher

Først og fremmest er der museets faste udstilling med en Blicherafdeling. Den er jævnlige blevet suppleret. Det samme gælder fuglesamlingen, med Blichers "Trækfuglene". Mange gæster kommer især for at se den, men det er også en enestående måde at formidle en digtsamling.

Særudstillinger

I årenes løb har der været en række særudstillinger. En af dem tog udgangspunkt i 200-året for Niels Blichers "Topografie over Vium Præstekald" fra 1795. Udstillingen fortalte om egnen i tiden omkring de store landboreformer. Bogen om de to sogne Lysgård og Vium er på mange måder enestående. Som en interessant detalje kan nævnes Niels Blichers oplysning om, hvor mange i sognet der kan skrive, nemlig 17, mens yderligere 5 kun kan læse. Dette er et af de ganske få tal for læsefærdighederne i tiden! I øvrigt fortæller Niels Blicher detaljeret om boligernes indretning, beboernes påklædning, deres måde at feste på, hvad de spiser, hvordan nogle af de fattigste lever, og hvordan de taler. Initiativet til udstillingen var Peter Seebergs. Udstillingen blev senere flyttet til Viborg Stiftsmuseum.

HERNING PÅ 100 MÅDER Hovedbygning fylder 100 år

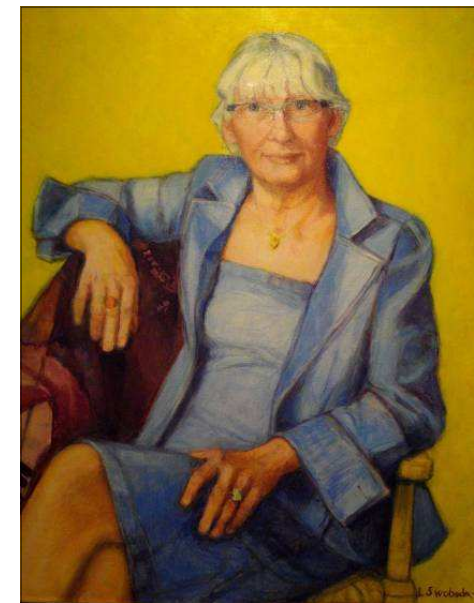
Formanden og hans kone mødte efter indbydelse op til 100-årsfesten for Herning Museums hovedbygning med en smuk orkide som gave. De mange festdeltagere kunne næppe rummes i landbrugsmuseets største lokale, da direktør for museet Bent Bang Larsen bød velkommen.

Ensemble MidtVests strygere spillede (Schubert) og museumsinspektør arkæolog Hans Rostholm holdt festtalen.

I denne omtalte han museets pionerer og især skaberen, museumsforstander, lærer J.A. Trøstrup, der åbnede det første museum 1896. Han omtalte arkitekt Victor Gullev, der tegnede huset efter skitser af Trøstrup. Det blev taget i brug 12. august 1910. Dernæst omtaltes museumsforstander H.P. Hansen, hvis indsats næppe kan vurderes og Ulla Thyrring, hvis indsats vi alle kender, med de mange nye museer, der blev etableret i hendes tid, derunder Blichermuseet på Herningsholm, som har speciel interesse for selskabet.

Midtvest Pigekor sang udvalgte san-

Maleri af Lizzie Swoboda

ge, hvorefter jubilæumsudstillingen åbnede ved kulturformand Johannes Poulsen. Udstillingen, hvis titel også er overskrift for dette referat, rummer 100 genstande, som fra hver sin vinkel viser historien om Herning by og dens museum. Den kan anbefales alle vore medlemmer. I tilgift får man et fint udstillingskatalog.

Efter et dejligt traktement sang pigekoret igen ude i trapperummet i Museet.

I talerne kom både Bent Bang Larsen og Hans Rostholm ind på de mange ønsker, man har i Herning med hensyn til udvidelser af museet.

Tiden vil vise, hvad der er råd til, men fra Blicher-Selskabet skal der lyde et stort tillykke. Vi håber på en stor fremtid for museet, der allerede i dag er af en anseelig størrelse. EH

tersommeren i 2011.

Jeg vil slutte med at læse lidt fra det sidste af Sverigesdigterne. Blicher er med dampskib på vej ud fra Göteborg:

*Udlænding kom jeg, skulde strax dog finde
Hvad aldrig kan udslettes af min Sjæl.
Jeg kom som Fremmed; ikke saa jeg rejste:
Da vi fra Klippan Sejl i Master hejste,
Mig Vennehaand tilvinked ømt Farvel.*

*Farvel, Farvel! – Snart, Svea, skalt du svinde
Udaf mit Syn, men aldrig af mit Minde –
Farvel du elskelige Broderland!
Far alle vel, I mine Venner kjære!
Men Eders Minde skal jeg med mig bære
Didhjem til Fædrelandets fjerne Strand.*

Jeg tror, det kan blive til en god og indholdsrig rejse.

Som det er fremgået, så er en stor del af mine eksempler på, hvordan Blicher bruges på Blicheregnens Museum, knyttet tæt sammen med Blicher-Selskabet. Jeg tror, at det for udbredelsen af kendskabet og kærligheden til Blicher, har været et overordentlig nyttigt fællesskab! Og det vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke Blicher-Selskabet og ikke mindst Erik Harbo for, for hans smittende ildhu, som også i høj grad har været befordrende for mit arbejde med Blicher.

Nu er planerne om en Sveriges rejse så vidt fremme, at vi kan vedlægge en invitation til vore medlemmer og andre interesserede.

En Landsbydegns Dagbog blev årets lydbog 2010 (artikel fra dr.dk)

Gamle bøger kan godt blive et hit på nye medier. Det må være konklusionen, efter at den første modtager af Lydbogsprisen 2010 nu er fundet.

For selv om det efterhånden er 186 år siden, at præsten og forfatteren Steen Steensen Blicher udgav 'En landsbydegns dagbog', bliver værket det første, der får DRs og de danske lydbogforlags nye, litterære pris. Med æren følger en statue af billedhuggeren Keld Moseholm.

Helt præcis går prisen til lydbogen 'En landsbydegns dagbog', indlæst af Nis Bank Mikkelsen og udgivet af Momo-Skuespillernes Lydbogsværksted.

Prismodtageren er fundet af dr.dk's brugere, der de seneste måneder har kunnet lytte til uddrag af 10 indstillede lydbøger og stemme på dr.dk/lydbogsprisen.

Til sidst kæmpede tre bøger om at blive årets allerbedste lydbog. Udover vinderen Ida Jessens 'Børnene', samt Herman Kochs 'Middagen'. "Lydbøger er blevet utroligt populære de seneste år, og med prisuddelingen har vi gerne villet sætte lydbogen i fokus og til debat. Der er blevet diskuteret flittigt af vores brugere de seneste tre måneder," siger redaktør Kåre V. Poulsen fra DR Kultur.

Han forklarer, at hele formålet med prisen har været at stimulere danskernes lyst til at beskæftige sig med litteratur på lydbøger og nye medier. Vinderen er blandt andet fundet i samarbejde med DR's fire læseklubber, der har over 40.000 medlemmer. (Artikel forkortet)

Af andre særudstillinger om Blicher kan nævnes: Illustrationer til E Bindstouw, af Tage Bjerring. Blicher og jagt. Udgivelsen af "Trækfuglene" med tegninger af Leif Ragn Jensen. Blicher-illustrationer af Carl Thomsen. Disse originaltegninger erhvervede museet for nogle år siden. Povl Christensens træsnit til "De tre Helligaftener", udstillet i forbindelse med Blicher-Selskabets genudgivelse i 2009 – en meget smuk og anmelderrost udgivelse. En plancheudstilling ved Blichers 225-årsdag i 2007. Disse plancher havde Erik Harbo fremstillet – et godt eksempel på det positive samarbejde mellem Blicher-Selskabet og Blicheregnens Museum.

Men i mange andre udstillinger er Blicher blevet inddraget. Det er især den mere kulturhistoriske side af hans virksomhed. Blicher har jo beskæftiget sig med mange af tidens store emner: Forbedringer af landbruget, herunder skrevet ganske indgående om uldbinderiet på egnen. Om bedre forhold for præsterne. Om bedre forhold for de faldne kvinder. Om jødernes forhold. Blichers bog om Viborg Amt rummer også et væld af oplysninger om museets område. Den blev skrevet for Det kgl. Landhusholdningsselskab. Han skrev en tilsvarende om Skanderborg amt – som dog ikke blev udgivet. Blicher har indsamlet oplysninger til en jysk ordbog. Materialet overdrog han til Chr. Molbech. Han indsamlede sagn, listen med hans interessefelter kan gøres meget længere.

Det er emner, som er interessante, når man som museum beskæftiger sig med egnens kulturhistorie. Mange af hans oplysninger ville være vanskelige eller

umulige at finde frem til i dag. Under alle omstændigheder er det emner, som Blicher har en holdning til, og som man – jeg – derfor ofte har måttet forholde mig til! Kulturhistorikeren Blicher er derfor næsten altid med, når museet laver udstillinger og på andre måder fortæller om denne store forfatter. Eksempler på udstillinger med tilknytning til ham er "Hærvejen" i 1990, "Ret og vrang" om moderne strikning i 1989, "De fire årstider" om egnens landbrug i 1992 og "Mit Midtjylland" 2003.

Museumsforeningens årsskrift

Med en henvisning til Blichers nok mest berømte novelle har årbogen siden 1993 haft navnet "Brudstykker fra Blicheregnen". Her er der hvert år artikler, som har med Blicher at gøre. Nogle eksempler er: "Blicher og bøndernes brændevin", om hvordan Blicher forsvarede bøndernes ret til at brænde brændevin af deres egne kartofler eller eget korn. Engvanding – et emne, som Blicher også har skrevet om. "Niels Blicher – en civilisationsagent". Historikeren Jesper Tolstrup omarbejdede her sit speciale til en artikel. Den handler om Niels Blichers arbejde med at højne vilkårene for bønderne – så at sige gøre dem mere civiliserede. Det var Erik Harbo, som gjorde mig opmærksom på specialet. "Steen Steensen Blicher som landbrugsøkonom" er skrevet af professor og lokalhistoriker Helmer Petersen. Om "E Bindstouw-folk"s egen historie og optræden gennem mange år har nu afdøde Vener Vad skrevet.

Selv har jeg blandt andet skrevet om Tulipanen. Det er en Blicher-novelle om Kromanden i Ans, og om hvordan han

fik sit tilnavn. Ifølge Blichers historie var baggrunden for navnet en ikke gengældte forelskelse. Og derfor blev Tulipanen aldrig gift – lidt som en parallel til "Frøentimmerhaderen". Tulipanen er en historisk person, som havde et tæt forhold til Arnold Fischer, som Blicher har skrevet en anden novelle om: "Frøentimmerhaderen" herremand på Allinggård. Om Tulipanen havde den kyndige Blicher-forsker Ib Ostenfeld engang skrevet en artikel, og så er det selvfølgelig interessant som museumsmand at kunne korrigere en af de store. Det lykkedes mig i arkiverne at finde Tulipanens fader, som Ib Ostenfeld nok ikke har ledt efter. I hvert fald viste det sig, at Tulipanens far *også* havde tilnavnet Tulipan, og at navnet blev brugt i officielle dokumenter. Og Tulipan-kromanden blev gift og fik en søn, som *også* havde tulipan-tilnavnet.

Flere forfattere har skrevet om Tulipanen, som var "en vittig mand" – dvs. han var intelligent. Niels Blicher nævner "den priskronede Tulipans plove" – det betyder formentlig at Tulipanen er priskronet, ikke plove. Faktisk fik han en "Større sølvmedalje", det var i 1773 – men der nævnes ikke noget om en plov. Det var ellers noget, der i høj grad interesserede Landhusholdnings-selskabet. Forfatteren til "Store og gode handlinger af danske, norske og holstenere" fremhæver Tulipanens mange kvaliteter: at han havde plantet frugthave, gravet grøfter og rejst stendiger. Desuden blev han udskiftet af landsbyfællesskabet før de andre. Og så har rektor ved latinskolen i Horsens Henrik Tauber i sin dagbog for 1. november

1774 omtalt et besøg i kroen. "Vi nåede denne dag Ans Kro, hvor værten, man kaldte Tulipanen, en vittig mand, underholdt os den hele aften." Desværre har Tauber ikke nærmere refereret indholdet af samtalen.

Andreas Tulipans far var gørtler i Viborg. En gørtler – ordet kommer af tysk Gürtel: bæltespænde – fremstiller mindre ting i messing: bæltespænder, dør-greb, lysestager. Jeg forestiller, at navnet kan have at gøre med gørtlerens produkter, og jeg har længe ledt efter tulipanformede beslag, desværre endnu uden held.

Blicher har altså heller ikke i denne forbindelse skrevet "sandheden". Men han har henledt opmærksomheden på den ualmindeligt foretagsomme kromand.

Arrangementer

En anden side af museets virksomhed har været en række Blicher-arrangementer. Da vi i 2007 fejrede 850-året for "Slaget på Græthe Hede", havde Knud Sørensen skrevet et lille stykke, som blev opført i et telt på Græthe hede – på selve valpladsen, tror vi nok. Blandt de medvirkende i stykket var Carsten Hauch og Blicher. Der var *også* foredrag og festmiddag med middelaldermad i forsamlingshuset.

Knud Sørensen har flere gange beriget egnen med Blicher-foredrag. Ingeborg Brams læste "Hosekræmmeren" ved museets tiårsjubilæum i 1989, i øvrigt hendes sidste optræden. Paul Hüttel har læst Blicher ved flere lejligheder. Erik Harbo har glædet med sang og spil og sin Blicher-viden sammen med Bente Harbo. Selv har jeg selvfølgelig *også*

holdt talrige foredrag om Blicher – på museet og andre steder. Jeg har været guide på udflugter med Blicher som emne. Og Blicher bliver inddraget i andre emner, når det kan lade sig gøre. For eksempel skal jeg til et nordisk arkivmøde i Vänersborg til maj – her har Blicher *også* været!

Et andet aktuelt felt er "På vandring med Blicher", det største Blicher-projekt i min tid på museet. Til det modtog vi et tilskud fra Kulturarvsstyrelsen på 290.000 kr. Der var et glimrende og nært samarbejde med Herning Museum, men ikke mindst med Blicher-Selskabet og dets bestyrelse. Interesse-rede kan finde det hele på "www.påvandringmedblicher.dk". Det var *også* i 2009, at der uden for museet blev opstillet en granitskulptur af "Jyden". Den er hugget af Jens Erik Kjeldsen.

Blicher i Sverige

Et Blicher-projekt, som jeg ikke nåede, drejer sig om Blichers rejse til Sverige i 1836. Rejsen fik stor betydning for

ham. Fra hans hånd kom dels et hæfte med en poetisk beskrivelse af rejsen, dels en prosa-udgave. Disse to bøger er selvfølgelig med i Aakjærs udgave af de samlede skrifter, hvis sidste bind er fra 1934, men har ellers ikke været udgivet på dansk. Måske kan det lykkes sammen med Blicher-Selskabet at få en ny udgave frem. Med kommentarer til hans skandinaviske sind

Trollhättan. Sluse som Blicher har oplevet.

og om hans nye forbindelser fra rejsen.

Desuden planlægger vi en rejse i Blichers svenske fodspor – "hjulspor" kunne man sige, for rejsen blev mod Blichers sædvane foretaget med hestevogn og med noget så nymodens som hjuldamper. Det kunne måske blive en rejse for Blicher-Selskabets medlemmer i ef-